

Μνημεία Ορθοδοξίας

Μια τυχαία ορεινή διαδρομή - τραβέρσα που έκαμα το 1990, μέσα από τις πανέμορφες πλαγιές του Κισσάβου, κάτω ακριβώς από τη νότια κι απότομη κορυφή του Προφήτη Ηλία, στάθηκε η αφορμή να γνωρίσω ένα αναπάντεχο θρησκευτικό μνημείο. Διασχίζοντας λοιπόν τον Κίσαβο και τα νότια πρανή του έφτασα σ'ένα ερειπωμένο μοναστήρι, που είχε μείνει κρυφή μου επιθυμία, τόσα χρόνια να το γνωρίσω.

Κίσαβος Μονή Τιμίου Προδρόμου Ανατολής

ΚΕΙΜΕΝΟ: Κυριάκος Παπαγεωργίου
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Αρχείο Μονής, Κυριάκος Παπαγεωργίου, Άννα Καλαϊτζή

Η διαδρομή και διάσχιση του Κισσάβου από τη νότια μεριά του, τότε, είχε αφήσει μια χαραμάδα επιθυμίας να επαναλάβω το πέρασμα και τη διάβαση των άγνωστων λεπτομερειών, που μου είχαν αφήσει έντονες και καταλυτικές αναμνήσεις.

Μιλώ για την οδική (δασική) διαδρομή που αρχίζει από το χωριό της **Σπυλιάς**, πάνω από το **Συκούριο** της Λάρισας και καταλήγει στο χωριό της **Ανατολής**, που βρίσκεται πάνω από την Αγιά και το Μεταξχώρι.

Πέρασαν είκοσι έξι χρόνια για να ξανακάμω την ποθητή εκείνη διαδρομή και να ξαναϊδώ το γυναικείο μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου, σε άλλη μορφή βέβαια, αλλά με ένα μοναδικό συστατικό του στοιχείο πλέον: τη στελέχωσή του από μια πολυπληθή ομάδα μοναχών, που έλκουν την καταγωγή τους από διαφορε-

τικές χώρες του πλανήτη.

Και μόνο το στοιχείο αυτό, της διαφορετικής εθνικότητας των μοναχών, αποτελούσε ένα πολύ ενδιαφέρον θέμα για ανίχνευση, ανάδυση και σχολιασμό.

Μέσα του περσινού Απρίλη, λοιπόν, ξεκίνησα από τον Βόλο με τον χάρτη του Κισσάβου να έχει σφηνωθεί στο μυαλό μου, για το πώς και το τι ήθελα να κάμω επάνω στο πλούσιο σώμα του ωραίου βουνού.

Πήρα και πάλι το δρόμο για τα Κανάλια. Πέρασα από το Καλαμάκι, το Καστρί, κι έφτασα στη στροφή της Αγιάς. Από εκεί έστριψα αριστερά για Λάρισα και μέσα από το χωριό **Ελευθέριο** έστριψα δεξιά για Συκούριο. Πέρασα την **Όσσα** (Ασαρλίκ, η παλιά τουρκική της ονομασία) και αμέσως μετά βγήκα στον άξονα του Συκουρίου (Μπουγιούκ Κεσρλί).

Διασχίζοντας το μεγαλοχώρι αυτό της

Η κύρια είσοδος της Ιστορικής Μονής (1550 μ.Χ.) [Δεξιά]

Βόρεια άποψη του «Ιστορικού Καθολικού» της Ιεράς Μονής, Ιερού Ναού του Τιμίου Προδρόμου (1550 μ.Χ.)

Τοιχογραφίες – ψηφογραφίες στον Ιστορικό Ναό
Τριίου Προδρόμου (1565 - 1604).

Στο οσσεφυλάκιο της Ιεράς Μονής.

Λάρισας πήρα τον ανήφορο για τη Σππλιά τραβερσάροντας τις πλαγιές του δυτικού Κίσσαβου, και κινούμενος παράλληλα με το **Μεγάλο Ρέμα** που έχει βορειοανατολική κατεύθυνση. Σχεδόν δίπλα στον δρόμο αυτό κινείται και το παλιό μονοπάτι που οδηγεί στη Σππλιά. Αφήνοντας τον κάμπο αλλάζει απότομα όλο το σκηνικό. Ο δασωμένος Κίσσαβος με υποδέχεται με ένα σωρό διαφορετικά πρόσωπα. Κάποια στιγμή θα φανεί το χωριό της Σππλιάς με φόντο την κωνοειδή κορυφή του Προφήτη Ηλία.

Θα φτάσω γρήγορα στη Σππλιά, από την οποία έχω πάρει στο παρελθόν το μονοπάτι για τον «**Κάναλο**» (καταφύγιο του Κίσσαβου, στα **1.600** μέτρα) κι από κει για την κορυφή του όμορφου βουνού που υψώνεται στα **1.975** μέτρα, πάνω από τις ακτές του Αιγαίου, με αστείρευτη θέα προς το αρχιπέλαγος.

Από το Βόλο ως εδώ έχουμε **96** χιλιόμετρα. Στη Σππλιά, επάνω στην πρώτη κεντρική διασταύρωση θα κινηθώ δεξιά,

με υπόδειξη μιας κρυφής πινακίδας που δείχνει το χωριό της Ανατολής.

Οι πινακίδες μιλάνε για δώδεκα χιλιόμετρα, αλλά στην πραγματικότητα η οδική απόσταση που χωρίζει τα δυο ορεινά χωριά είναι **14** χιλιόμετρα και μάλιστα μέχρι τη διασταύρωση της Μονής του Τιμίου Προδρόμου. Από τη διασταύρωση και μέχρι την πλατεία της Ανατολής θα χρειαστούν άλλα **3** χιλιόμετρα.

Η κατεύθυνσή μου, μετά την Σππλιά, θα έχει καθαρά νότιο προσανατολισμό και, βέβαια, όλη αυτή η απόσταση θα διανυθεί πάνω σε ένα σχετικά καλό και βατό χωματόδρομο που θα διασχίσει τα εξαιρετικά ενδιαφέροντα πρανή του Κίσσαβου. Θα περάσω την αγροτική περιοχή «**Οργώματα**» και θα μπω σε καθαρά βουνίσιο και υποαλπικό τοπίο. Θ' ανηφορίσω κάπως απότομα μέχρι να βγω σε μια καθοριστική διασταύρωση (**Μπελμάς - Λιβάδια**) και περνώντας ανατολικά από την κορυφή «**Μάσκα**», θα αρχίσω να κατηφορίζω προς την Ανατολή,

Τοιχογραφίες Αγίου Βήματος.

με μέτωπο πια τον μεγάλο κάμπο και τα Αγιώτικα χωριά.

Στα 14,2 χιλιόμετρα θα βγω στην άσφαλτο που έρχεται από την Ανατολή και κατευθύνεται στη Μονή του Τιμίου Προδρόμου.

Θα πάρω το δρόμο για το μοναστήρι, όπου στη μεγάλη πλατεία με την παιδική χαρά, θα βρεθώ μπροστά σε ένα λεωφορείο από το Βόλο που έχει μεταφέρει αρκετούς πιστούς, με τη συνοδεία του εφημέριου της Άνω Γατζέας, για να παρακολουθήσουν τον Εσπερινό της Μονής. Έτσι έχω την ευκαιρία να γνωριστώ καλύτερα με τις μοναχές και την καθημερινότητά τους στο μοναστήρι, που βέβαια, στα τελευταία χρόνια έχει αλλάξει σύσταση και μορφή.

Μιλώ για ένα πλούσιο, χωροδομικά και αρχιτεκτονικά, μοναστήρι, στο οποίο ηγουμενεύει η γερόντισσα **Θεοδέκτη** και το οποίο ανήκει στη **Μητρόπολη Δημητριάδος και Αγιάς**.

Ο χρόνος στο μοναστήρι μοιράζεται με-

ταξύ λειτουργικής μοναστικής ζωής, προσευχής, μελέτης, προσφοράς, φιλοξενίας και εργασίας. Η μοναστική ζωή επιπλέον περιλαμβάνει και αφοσίωση στις παραδοσιακές εκκλησιαστικές τέχνες, όπως αγιογραφία, ψαλτική, ψηφιδωτό, βιβλιοδεσία κλπ.

Δεν θα ήταν υπερβολή να λεχθεί, ότι η Μονή Τιμίου Προδρόμου, αποτελεί μια «**Πράσινη Κιβωτό**», όπου συνυπάρχουν αρμονικά το φωτοβολταϊκό πάρκο, οι βιολογικές και οικολογικές καλλιέργειες καθώς και η κτηνοτροφία, ενασχολήσεις στις οποίες έχουν επιδοθεί με ζήλο όλες οι μοναχές που έλκουν την καταγωγή τους από τις εξής χώρες: **Αγγλία, Εσθονία, Ρωσία, Αρμενία, Λίβανο, Κύπρο, Αμερική, Γερμανία, Αυστρία, Ιαπωνία, Αυστραλία** και φυσικά την **Ελλάδα**.

Το μοναστήρι φέρεται να έχει πρωτοκτισθεί το **1530** από τον όσιο **Δαμιανό** τον εν Κισσάβω, ο οποίος μαρτύρησε το 1568 στη γέφυρα του Αλκαζάρ, στη Λάρισα.

Στο αρχονταρίκι της ιστορικής Μονής.
Μεγαλοσχημία Μοναχής Θεοκλήτης + [Δεξιά]

Ο Δαμιανός είχε ζήσει σ' ένα ασκηταριό απομονωμένο, δυτικά και απέναντι από τη σημερινή θέση της Μονής, κάπου σε μια απότομη και απρόσβατη ορθοπλαγιά του Κισσάβου, μερικά χιλιόμετρα από το μοναστήρι.

Θα βαδίσω ως εκεί όταν τελέψω την κουβέντα μου με τις κοινωνικότερες μοναχές του μοναστηριού.

Το μοναστήρι ίσως προϋπήρχε από τον 9^ο αιώνα, ως κελί άγνωστης ταυτότητας, το οποίο οργάνωσε ο όσιος Δαμιανός. Υπήρχε και λειτουργούσε μέχρι τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, όταν και καταργήθηκε. Κάποιες άλλες πληροφορίες, από το χωριό λένε πως λειτούργησε κατά τον Εμφύλιο ως Κέντρο Διαβίβασης.

Το **1980**, ομάδα μοναχών από το Άγιο Όρος αφού απέτυχε στην προσπάθειά της να αναστηλώσει τα κτίσματα του μοναστηριού, ξεκίνησε να κτίζει μια και-

νούρια πτέρυγα. Ωστόσο, σύντομα το μοναστήρι ορφανεύει και μένει έρημο μέχρι το **2000**.

Τότε έρχονται οι πρώτες μοναχές από τα Μεσόγεια της Αττικής προκειμένου να στελεχώσουν το ερειπωμένο μοναστήρι. Από το 2000 αρχίζει η ανασύσταση της μοναστικής ζωής και η μετατροπή της Μονής σε γυναικεία, η οποία, χάρη στην αγάπη και πολυπραγμοσύνη των δραστηρίων μοναχών, αποτελεί σήμερα ένα μοναστικό ενδιαίτημα θαυμαστό.

Όπως ήδη αναφέραμε, το έργο των συγκεκριμένων μοναχών δεν μένει στο θρησκευτικό μονάχα μέρος. Επεκτείνεται και στη φύση, στην υλική και βιοτική αξιοποίηση της περιοχής που ανήκει στη Μονή, καθώς καλλιεργούνται πολλά στρέμματα με βιολογικές συνθήκες, εμπλουτίζεται η κτηνοτροφία με τη δημιουργία φάρμας και γεωργικές εργασίες,

στις οποίες επιδίδονται καθημερινά οι μοναχές. Το μοναστήρι έτσι καταλήγει να είναι ανεξάρτητο διατροφικά και με “βιολογική συνείδηση”.

Μεγάλη σημασία έχει, σύμφωνα με τις αναφορές των μοναχών και της ηγουμένης, η διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την “πρόγευση του παραδείσου”. Οι μοναχές αυτές έχουν λύσει το διατροφικό τους πρόβλημα, καθώς τρέφονται αποκλειστικά από ό,τι παράγουν στο κτήμα και πωλούν συνάμα τα προϊόντα τους σε βιολογικές αγορές και σε διάφορες άλλες εκδηλώσεις. Δια-

θέτουν θερμοκήπιο, το οποίο ζεσταίνουν το χειμώνα με κεριά, παράγοντας εξαιρετικά ποιοτικά προϊόντα, από τα κέρδη των οποίων αντιμετωπίζουν τα έξοδα της μεγάλης τους οικογένειας. Επίσης, με το φωτοβολταϊκό πάρκο, ακολουθούν τις μορφές της πράσινης ενέργειας.

Ένα άλλο σπουδαίο και πρωτοποριακό έργο των μοναχών, σχετικά με την καλλιέργεια είναι η παραγωγή βιολογικών σπόρων, τους οποίους διαθέτουν αφιλοκερδώς στον χώρο της Μονής. Αρχικά, το πρώτο Σάββατο του Σεπτεμβρίου, με μια γιορτή ανταλλαγής παραδοσιακών

Προστατεύουμε τα Σκυριανά άλογα.

σπόρων, εμπειριών και προϊόντων και στην συνέχεια, στο τέλος του χειμώνα, μέσω ταχυδρομείου.

Βγαίνω από το μοναστήρι με πανάλαφρη ψυχή και πολύ εντυπωσιασμένος από το έργο αυτών των μοναχών. Μετά παίρνω το δρόμο πεζή για το ασκητήριο του **Οσίου Δαμιανού**.

Λίγο πάνω από την πλατεία της θαυμάσιας παιδικής χαράς, που βρίσκεται έξω από τη Μονή, ένας φαρδύς χωματόδρομος διασχίζει το δάσος με κατεύθυνση δυτική.

Σε μια χαρακτηριστική λάκκα, αφήνοντας τον δρόμο στρίβω αριστερά για να εισχωρήσω σε ένα πολύ δασωμένο πρανές που θα με φέρει σύντομα στην αρχή του απότομου και κατηφορικού μονοπατιού που οδηγεί στη μυστική κρύπτη του ασκηταριού.

Σε λιγότερο από ένα τέταρτο θα βρεθώ,

Πρώτο Σάββατο του Σεπτεμβρίου. Ανταλλαγή παραδοσιακών σπόρων στους χώρους της Ιεράς Μονής.

Τα σκαλοπάτια που οδηγούν στο ασκηταριό του Οσιομάρτυρος Δαμιανού. (Δεξιά)

Το ασκηταριό εσωτερικά και εξωτερικά.

διασχίζοντας έντονα ασβεστολιθικά πετρώματα, στη βάση ενός βράχινου βαθουλώματος, μέσα στο οποίο εγκαταβίωσε ο Όσιος Δαμιανός. Το ασκηταριό σκεπάζεται από βραχώπλεκες και πολλά πουρνάρια, αλλά παρέχει εντυπωσιακή θέα προς το μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου που είναι κτισμένο στην άκρη μιας προεξοχής.

Αναχωρώ από τη Μονή για να προσεγγίσω το χωριό της Ανατολής (παλιά Σελίτσιανη) που βρίσκεται σε απόσταση τριών χιλιομέτρων.

Η Ανατολή βρίσκεται σε υψόμετρο 960 μέτρων και είναι κρυμμένη μέσα σε μια κούνη του ανατολικού Κισιάβου που βλέπει στην πεδιάδα της Αγιάς έχοντας απέναντί της τον κεντημένο και τεμαχιστό καμβά του θεσσαλικού κάμπου.

Έχει μια θαυμάσια πλατεία που δυστυχώς διασχίζεται από το δρόμο, αλλά στην

απέναντι πλευρά της βρίσκεται το περίφημο Εκκλησιαστικό Μουσείο στη θέση του παμπάλαιου Ναού του Αγίου Παντελεήμονα, μια εντυπωσιακή πέτρινη τοξωτή γέφυρα και την αρχή ενός γραφικού και υπέροχου χτιστού μονοπατιού που οδηγεί ύστερα από 5.800 μέτρα στο Μεταξοχώρι.

Κατηφορίζοντας από την Ανατολή περνάω από ένα εκπληκτικό λιβάδι με αραιές πανύψηλες βελανιδιές, που σκιάζουν μια παμπάλαιη πέτρινη εκκλησιά, σε μια επιβλητική θέση, από την οποία έχω μοναδική και υπέροχη άποψη και θέα της Αγιάς, του Μαυροβουνίου, καθώς και του βόρειου Αιγαίου.

Θα χρειαστώ 19 χιλιόμετρα καλογραμμένου ορεινού ασφαλτόδρομου για να πιάσω τον κάμπο, στο χωριό της Δήμητρας, από το οποίο θα επιστρέψω μέσω Καλαμακίου και Καναλίων στο Βόλο.

Επίλογος

Ένα χρόνο μετά την επίσκεψη του καλού μας φίλου **Κυριάκου Παπαγεωργίου**, έχουμε την τύχη να μας καλωσορίσει στην Μονή Τιμίου Προδρόμου και να μας ξεναγήσει η ίδια η Ηγουμένη Θεοδέκτη. Αρχικά στο έξοχα ανακαινισμένο παλιό Καθολικό με τις θαυμάσιες τοιχογραφίες, κάποιες από τις οποίες ξεχωρίζουν όχι μόνον για την τεχνοτροπία αλλά και για την πρωτοτυπία και τολμηρότητά τους.

Η περιήγησή μας συνεχίζεται στους υπαίθριους χώρους με το πανέμορφο φυσικό περιβάλλον, τα περιβόλια, τα δέντρα και τα λουλούδια αλλά και τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις της Μονής. Εκεί όπου η διεθνής κοινότητα των μοναχών παραδίδει μαθήματα δεξιотeχνίας, οικολογικής συνείδησης δεκάδων αγνών προϊόντων, από την φύση του δάσους, τις βιολογικές καλλιέργειες και τα οικόσιτα ζώα της μονής.

Μια επίσκεψη στο πρατήριο, όπου εκτίθενται τα προϊόντα της Μονής, μας αποκαλύπτει μια θαυμάσια ποικιλία από φυσικά αρωματικά βότανα, μαρμελάδες και γλυκά από άγρια φρούτα, μέχρι εξαιρετικής ποιότητας φέτα και γραβιέρα, σαπούνια, αλοιφές, τσίπουρο και κρασί, ζυμαρικά, κρέατα, μέλι και ό,τι άλλο παραδοσιακό και χειροποίητο μπορεί να σκεφτεί κανείς. Μοιάζει με μια ολοζώντανη κυψέλη το μοναστήρι, με τις ακάματες μέλισσες να δουλεύουν μεθοδικά και ακατάπαυστα για την εκπλήρωση των δικών τους κοινών στόχων και σκοπών. Αποχαιρετώντας την Ηγουμένη, τις Μοναχές και το Μοναστήρι αισθανόμαστε περισσότερη αισιοδοξία και γαλήνη.

Στοιχεία επικοινωνίας

Ι. Μονή Τιμίου Προδρόμου Ανατολής

Τηλ. 24940-81289

imtp.anatoli@gmail.com

www.saintjohns-monastery.gr

20 και 21 Αυγούστου 2016 μ.Χ. Θυρανοίξια του ιστορικού Καθολικού.

